

Kopjafa a Nagy-Szál árnyékában

A Dunakanyar keleti kapuoszlopaként büszke tartású mésző sasbércvonulat emelkedik a szelídebb hajlású, lágyabb ívű dombvonulatok fölé. Az aszimmetrikusan megbilient üledékes rétegek szigethegyként uralják a környező táj látványát.

A meredek gerinche kifutó hegytagozat északi oldalát hűvös középhegységi bükkösök, árnyas törmeléklejtő-erdők, míg napfényben fürdő déli hegyoldalait cseres-tölgyesek, karszt-bokorerdők, árvalányhajas dolomitsziklagepek, lejtősztyepprétek díszítik. A Nagy-Szál-hegy, vagy ma már közkeletűbb nevén a Naszály, viszonylagosan kis kiterjedése ellenére is számos felfedezésre váró természeti, történeti vonatkozású értéket rejt.

A sziklakibukkanásos, kőgörgeteges, északnyugat felé meredeken lehajló gerinc tövében, tölgyek, gyertyánok, itt-ott kőrisek nyugalmas társaságában egyszerű motívumokkal díszített, faragott kopjafa áll. Sok évvel ezelőtt még csendesen húzódott meg a tőle néhány száz méter távolságban elhaladó és a Naszály hegyorrának forduló országos jelentőségű turistaút közelében. Ma már a bakancsosok ösvénye közvetlenül mellette halad el.

Minden év november végén mécsesek világítanak az alkonyi erdőben, koszorúk kerülnek a kopjafa köves tövébe, magyar zászló színeibe öltözött szalagokat lenget a gyenge szél. Egyszerű emlékhely, mely csendesen született meg az emlékezők akarataiból, hiányérzetéből. Rejtett zarándokhely *Rockenbauer Pál* emlékére.

Miért pont a Naszály tövében áll ez a kopjafa? – tehetjük fel a jogos kérdést. A közelben felállított, életútját felvillantó tájékoztató tábla is adós marad a válasszal. Talán a kollektív tudatalattink nem tudja kimondani, kerüli a kínos, de tényszerű válaszokat?

Pali közösséget szolgáló, végtelenül termékeny alkotói életútja fizikai és biológiai értelemben itt fejeződött be. Szelleme ma is velünk él, de 1987. november 27-én, 54 éves korában, e fák valamelyikének tövében önkezével vetett véget életének. Egyszerűen összecsomagolt otthon, eljött ide és elaludt a sokat látott hálósájkjában, Szedehely közelében. Még halálában is megmaradt a szóviccek mesterének, még ha ez esetben egy fajta morbid humor volt a részéről a helyszínválasztás. Elszenderült az Országos Kék Túra

mentén, melyet végigjárva, végigfilmezve megtanította a magyar embereket, a szó valódi és igaz értelmében, hazát látni, hazát becsülni.

Miért így? Erre a még a hozzá legközelebb álló Magyar Örökség-díjas lépésmilliomos csapat sem tudja igazából a feleletet. Talán *Gyenes Károly* fogalmazta meg e kérdésre a leginkább lényeglátó választ: *„ha nem hagyják alkotni, akkor abba legfeljebb belepusztul.”*

Nem hagyták. A magyar televíziózás és azon belül különösen a hazai természetfilmzés megteremtőjének egész pályafutása alatt kicsinyes gáncsoskodások mocsarával kellett nap mint nap megküzdenie és ebbe a mocsárba lassan végképp belesüllyedt.

De alkotó ereje, szellemsége és személyisége ma is átüt a képernyő rideg felületén, ahogy *Vitray Tamás* fogalmazta meg egyszer, a sok millió lépés közben egyszer csak azon vesszük észre magunkat, hogy ott baktatunk mi is a Csapattal.

Memento mori! Intő jelként mered a Naszály tövében e kopjafa, hogy nemcsak kézzel fogható értékeink devalválhatók, de a közösséget gazdagító életutak is felmorzsolhatók. Fizikai értelemben. De mind az a szellem, ami belőlük eredt és itt maradt, ma is velünk és bennünk él. Elvehetetlen, elpusztíthatatlan. Tanú rá a zengővárkonyi szelídgesztenyésben álló, gercsei kősziklával jelölt egyszerű sírhely és az alatta pihenőhöz minden irányból közelítő gyalogos ösvények sora. Mert életutunk végén ilyen ösvényekben méretünk meg.

Szöveg és kép: **Nagy László**

